

Handläggare
Anna-Lena Albin
Telefon: 08-50812018**Till**
Södermalms stadsdelsnämnd
20 november 2025

Skrivelse från Centerpartiet avseende lokalt producerad mat

Svar på skrivelse från Centerpartiet

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

I samband med nämndsammanträdet den 21 augusti 2025 gav Södermalms stadsdelsnämnd stadsdelsförvaltningen i uppdrag att bereda en skrivelse från (C) om hållbar mat i förskolorna på Södermalm.

I skrivelsen anger författarna att de vill att barn, vuxna och äldre som får sina måltider i stadsdelens verksamheter, såsom förskolor ska få mer hållbar, god och näringsrik mat som både äts upp och skapar positiva måltidsupplevelser. Vidare menar de att Södermalm inte i dagsläget har något mål för andelen lokal- eller svenskproducerad mat, men däremot finns det ett ambitiöst mål om 81% ekologisk mat för förskolorna. Författarna poängterar även att ekologiska livsmedel bidrar till minskad användning av bekämpningsmedel, bättre djurhållning och mindre klimatpåverkan. Det är i sig positivt. Samtidigt är det i flera fall så att ekologiska produkter från långväga destinationer är sämre för miljön och klimatet än svenskt konventionellt lantbruk.

Förvaltningen ser hållbar, god och näringsrik mat som en viktig framgångsfaktor i miljö- och klimatarbetet. Förvaltningen arbetar med hållbar konsumtion av livsmedel genom att planera matsedel efter säsong, ha en hög andel ekologiska livsmedel samt livsmedel med låga utsläpp av koldioxid.

Bakgrund

I samband med nämndsammanträdet den 21 augusti 2025 gav Södermalms stadsdelsnämnd stadsdelsförvaltningen i uppdrag att bereda en skrivelse från (C) om hållbar mat i förskolorna på Södermalm.

Skrivelsen bifogas som bilaga till tjänsteutlåtandet.

Ärendet

I skrivelsen anger författarna att de vill att barn, vuxna och äldre som får sina måltider i stadsdelens verksamheter, såsom förskolor ska få mer hållbar, god och näringsrik mat som både äts upp och skapar positiva måltidsupplevelser. Generellt, men inte minst i tider som dessa, är det också särskilt viktigt att öka självförsörjningsgraden och stärka den långsiktiga beredskapen genom att satsa på lokalt producerad mat menar de. Det bidrar samtidigt till en bättre miljö, bättre djurvälstånd och levande kulturlandskap i hela länet och hela landet.

Vidare menar de att Södermalm inte i dagsläget har något mål för andelen lokal- eller svenskproducerad mat, men däremot finns det ett ambitiöst mål om 81% ekologisk mat för förskolorna. Detta är klart högre än Stockholms stads centrala mål om 70%.

Författarna poängterar även att ekologiska livsmedel bidrar till minskad användning av bekämpningsmedel, bättre djurhållning och mindre klimatpåverkan. Det är i sig positivt. Samtidigt är det i flera fall så att ekologiska produkter från långväga destinationer är sämre för miljön och klimatet än svenskt konventionellt lantbruk. Dessutom är det oftast dyrare, och bidrar inte till den lokala beredskapen vare sig på kort eller lång sikt. Vi anser därför att det är dags att utvärdera och se över de ambitiösa målen om andelen ekologisk mat.

Författarna menar att lokalpolitiker behöver våga ta kloka beslut och fokusera på det viktigaste: att Södermalms förskolebarn, vuxna och äldre som tar del av stadsdelens omsorg får mat som är god och näringsrik, äts upp och är bra för både miljö och klimat, Stockholms beredskap, svenska arbetsplatser och Sveriges kulturlandskap. Det är viktigare än att stirra sig blinda på just termen ekologiskt, även om det är ett enkelt budskap som många väljare på Södermalm tycker är positivt.

Med anledning av ovanstående önskar skrivelsens författare svar på nedanstående frågor:

- 1. Från vilka länder kommer den ekologiska maten i stadsdelens verksamheter? Hur stor andel av den ekologiska maten är producerad lokalt och/eller i Sverige? Varierar detta med säsong?*
- 2. Hur stora är extrakostnaderna för ekologiska livsmedel jämfört med konventionella alternativ?*
- 3. Vilka verktyg, inom ramen för avtal och upphandlingsregler, har stadsdelen för att öka andelen lokalt producerat mat i stadsdelens verksamheter?*

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av ekonomiavdelningen inom Södermalms stadsdelsförvaltning. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet 10 november 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser hållbar, god och näringsrik mat som en viktig framgångsfaktor i miljö- och klimatarbetet. Förvaltningen arbetar med hållbar konsumtion av livsmedel genom att planera matsedel efter säsong, ha en hög andel ekologiska livsmedel samt livsmedel med låga utsläpp av koldioxid.

Många av förvaltningens förskolor har tillagningskök där de kan laga mat från grunden. Därav det höga ekologiska målet. Förskolornas inköp av ekologiska livsmedel ligger idag på 85%. Långt över kommunfullmäktiges mål på 70%.

Med det nya miljöprogrammet och klimathandlingsplanen i staden kommer även höga ambitiösa mål inom området. Där exempel på åtgärder är bland annat

- Utveckla upphandlingssystem och arbetssätt som styr mot mer närodlad och säsongsbaserad mat.
- Minimera matsvinn samt svinn och överanvändning av dricksvatten.
- Öka andelen ekologiskt certifierade och hållbarhetsmärkta produkter och varor i stadens inköp, så som textilier, måltider, livsmedel, rengörings- och hygienprodukter, trävirke och planteringsjord.

Varor och tjänster som staden köper in ska i större utsträckning vara ekologiskt hållbart producerade. Till 2030 ska andelen ekologiska livsmedel till stadens verksamheter vara minst 70 procent, men även att andelen närodlad mat som staden köper in behöver öka. Genom ansvarsfulla inköp och miljöhänsyn vid upphandlingar kan

Stockholm bidra till att den globala biologiska mångfalden skyddas och stärks.

Nedan besvaras författarnas frågor:

1. *Från vilka länder kommer den ekologiska maten i stadsdelens verksamheter? Hur stor andel av den ekologiska maten är producerad lokalt och/eller i Sverige? Varierar detta med säsong?*

Övervägande del av Södermalms ekologiska inköp kommer från Sverige, 55%. Övriga inköp kommer från en rad länder.

2. *Hur stora är extrakostnaderna för ekologiska livsmedel jämfört med konventionella alternativ?*

Prisskillnaden mellan ekologiska och konventionella livsmedel varierar kraftigt mellan olika varugrupper och över tid. För vissa produkter, som kött, kyckling, lax och bananer, kan den ekologiska varan vara 50–100 procent dyrare. För andra varor, som äpplen, potatis och baljväxter, kan skillnaden vara liten – eller i vissa fall obefintlig. Det innebär att den totala prisskillnaden beror på hur varukorgen är sammansatt. Om ekologiska produkter ersätter konventionella rakt av kan kostnaden vara högre, men skillnaden kan också bli mycket liten – eller till och med lägre – om inköp och menyer anpassas.

Priset påverkas också av hur staden utformar sin upphandling, till exempel vilka krav, volymer och produktgrupper som omfattas samt hur avtalen formuleras. En balans mellan ekologiska livsmedel och budget kräver därför både en genomtänkt menyplanering och en strategisk upphandlingsstruktur.

3. *Vilka verktyg, inom ramen för avtal och upphandlingsregler, har stadsdelen för att öka andelen lokalt producerat mat i stadsdelens verksamheter?*

Principen om likabehandling och icke-diskriminering inom Lagen om offentlig upphandling (LOU) hindrar offentliga upphandlingar att gynna lokala varor. Det finns dock andra vägar att främja lokala varor i upphandling genom att anpassa upphandlingens krav om djurskyddskravsnivå, transporter, miljö/klimat, spårbarhet osv.

Staden har dock ingen definition av lokalproducerad mat och därmed heller inga målvärden.

Förvaltningen har i dagsläget inget mål för andelen lokal- eller svenskproducerad mat eftersom detta inte går att styra över pga. LOU.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar detta tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Snorre Berglund
Stadsdelsdirektör
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Snorre Berglund
Avdelningschef
Södermalms
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Skrivelse från (C) om hållbar mat i förskolorna på Södermalm

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Snorre Berglund, Stadsdelsdirektör	2025-10-28
Snorre Berglund, Avdelningschef	2025-10-28